

УДК 811.111:81'37

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2026.1.6>**В. Л. ЛАВРУХІНА***кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри іноземних мов,**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна**Електронна пошта: lavrukhinavera77@gmail.com**<https://orcid.org/0000-0001-7545-1592>***ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕЛЮВАННЯ АНГЛОМОВНОГО
ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ У СФЕРІ ПРАВНИЧОЇ ОСВІТИ**

У статті здійснено дослідження, присвячене теоретико-методологічному обґрунтуванню та практичному впровадженню генеративних інструментів штучного інтелекту (ШІ) у процес моделювання англomовного юридичного дискурсу. Актуальність дослідження обумовлена динамічними процесами цифрової трансформації освіти, спричиненими технологічним розвитком і геополітичними викликами для України, що посилили роль англійської мови як ключового інструменту глобального академічного та професійного дискурсу. Основна увага приділяється юридичному дискурсу як специфічному виду інституційної комунікації, що потребує не лише знання термінології, а й розуміння екстралінгвістичних чинників: соціального контексту, правових норм та культурних особливостей. Доведено, що формування професійної компетентності неможливе лише через репродуктивні методи; воно вимагає активної симуляції реальних професійних ситуацій. У цьому контексті обґрунтовано використання кейс-методу як найбільш ефективного інструменту інтеграції мовних і фахових знань. У межах дослідження розроблено та обґрунтовано поетапну модель формування англomовного юридичного дискурсу із використанням генеративного ШІ, що передбачає п'ять взаємопов'язаних етапів, які спрямовані на аналіз правових текстів, моделювання правової позиції, продукування письмових юридичних документів, моделювання усної професійної взаємодії та рефлексивне оцінювання дискурсивних стратегій. Здійснено практичну апробацію алгоритму розроблення навчальних завдань із використанням ChatGPT. Чітко диференційовано функції суб'єктів освітнього процесу: викладач позиціонується як педагогічний дизайнер та модератор, який формує цільові промпти та здійснює валідацію згенерованого контенту, тоді як ШІ виконує функції високотехнологічного асистента, забезпечуючи персоналізований зворотний зв'язок, перевірку граматичної коректності та генерацію альтернативних варіантів юридичної аргументації.

Зроблено висновок, що синергія людського інтелекту та генеративних моделей дозволяє значно підвищити якість підготовки юристів, розвиваючи в них навички критичного мислення, адаптивності та професійного мовлення.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, штучний інтелект, генеративні мовні моделі, англomовний юридичний дискурс, кейс-метод, цифрова трансформація освіти, ChatGPT.

Поставлення проблеми. Неймовірна швидкість розвитку технологій штучного інтелекту (ШІ) викликає як захоплення їх можливостями, так і занепокоєння щодо потенційних ризиків. Впровадження інновацій пов'язаних з ШІ торкнулося практично всіх сфер людської діяльності, кардинально змінюючи спосіб життя сучасної людини. Водночас неможливо спрогнозувати темпи і масштаби цього впливу навіть у найближчому майбутньому. Питання застосування ШІ в сучасному освітньому процесі привертає увагу багатьох дослідників, педагогів, фахівців у різних галузях. У науковій літературі простежується тенденція до диференціації напрямів впровадження ШІ залежно від конкретної сфери людської діяльності.

Метою даного дослідження є наукове обґрунтування потенціалу технологій ШІ у моделюванні англomовного юридичного дискурсу та визначенні можливостей їх використання у процесі професійної підготовки здобувачів юридичної освіти. Об'єктом дослідження є процес професійної іншомовної підготовки здобувачів юридичної освіти. Предмет дослідження – методи, інструменти та педагогічні технології використання ШІ для моделювання англomовного юридичного дискурсу у навчанні англійської мови студентів-правників.

Завдання дослідження: проаналізувати теоретико-методологічні підходи до дослідження юридичного дискурсу та його структурно-функціональних характеристик; окреслити

можливості генеративних інструментів ШІ у моделюванні професійного юридичного дискурсу; обґрунтувати кейс-орієнтований підхід до формування іншомовної дискурсивної компетентності майбутніх юристів; визначити педагогічні ролі викладача та штучного інтелекту в процесі професійно-орієнтованого мовного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В Україні на законодавчому рівні закріплено статус англійської мови як однієї із мов міжнародного спілкування. Закон визначає категорії посад, кандидати на які зобов'язані володіти англійською мовою, унормовує особливості застосування англійської мови в роботі органів влади, органів місцевого самоврядування, у сферах освіти, культури, транспорту, охорони здоров'я та інших галузях [Закон України...].

Освітній контекст в Україні зазнав суттєвих трансформацій під впливом геополітичних подій. Починаючи з 2014 року, а особливо після повномасштабного вторгнення у 2022 році, відбувся глибокий політичний зсув у напрямі зміцнення позицій української мови та одночасного підвищення статусу англійської як основної мови міжнародного спілкування. Війна стала каталізатором швидкого та масштабного переходу освітньої системи до цифрового формату, що було зумовлено потребою у забезпеченні безперервності навчального процесу. Це прискорило становлення національної цифрової освітньої екосистеми. Таким чином, унікальна ситуація, спричинена кризовими умовами, сформувала сприятливе середовище для інтеграції інноваційних масштабованих технологічних рішень у сферу освіти. У цьому контексті використання великих мовних моделей (ВММ) постає не як інноваційна розкіш, а як потенційний інструмент розв'язання нагальних завдань, пов'язаних із забезпеченням безперервності та підвищенням якості освітнього процесу.

У зв'язку із вищезазначеним, актуалізується необхідність удосконалення підходів до навчання та вивчення англійської мови. У цьому контексті дедалі більшого значення набуває впровадження інноваційних цифрових технологій, зокрема інструментів ШІ, які здатні оптимізувати процес навчання, підвищити його ефективність та забезпечити індиві-

дуалізацію освітньої траєкторії кожного здобувача освіти. ШІ виступає не лише як технічний інструмент, а й як потенційно трансформаційний чинник у системі мовної освіти.

Розвиток технологій, що забезпечують розуміння та генерацію людської мови машинами, має тривалу циклічну історію, що характеризується конкуренцією філософських підходів та інноваційними проривами. Сучасні інструменти, які трансформують викладання англійської мови (English Language Teaching – ELT), є не спонтанним винаходом, а кульмінацією понад вісімдесяти років досліджень, що розпочалися після Другої світової війни з амбітної мети автоматичного машинного перекладу.

У березні 2025 Google випускає Gemini 2.5 Pro, який представляє розширені можливості міркування та «мислячу модель», здатну до покрокового аналізу, що робить її більш потужним інструментом для складних педагогічних завдань та зворотного зв'язку зі студентами. А вже у серпні 2025 Open AI запускає свою флагманську модель наступного покоління GPT-5 з можливостями «рівня доктора філософії» (PhD-level), розширеною мультимодальністю та агентною функціональністю, що представляє найпотужніший універсальний інструмент ШІ, доступний викладачам.

У сучасній науковій літературі представлено численні дослідження, присвячені проблемам упровадження генеративних моделей штучного інтелекту у сферу освіти. Так, Гарзон Х., Патіньо Е. та Маруанда С. у своєму дослідженні класифікують застосування штучного інтелекту (системи адаптивного навчання, інтелектуальні навчальні системи, аналітика навчання), узагальнюють результати щодо їхніх переваг та проблем, а також розглядають наслідки для практики та наукових досліджень у сфері освіти [Гарзон та інш.]. Серед українських та зарубіжних науковців, які досліджують проблематику застосування штучного інтелекту та технологій цифрової трансформації в освіті, слід зазначити А. Кочаряна, К. Коротун, К. Мамчура, С. Науменко, С. Паламар, О. Заярного, С. Ілларіонову, О. Жигадло, Т. Бейкера, Л. Сміт, О. Завацького-Ріхтера, В. Марін, М. Бонда та інших. У дослідженнях окреслено низку проблем, зокрема питання академічної доброчесності,

ризика надмірної залежності здобувачів освіти від ШІ та проблему достовірності згенерованого контенту. Важливими залишаються правові аспекти використання ШІ, пов'язані з авторським правом, захистом персональних даних і відповідальністю за результати, створені під час навчальної та наукової діяльності. На наш погляд, актуальним є питання інтеграції генеративного штучного інтелекту в мовну підготовку майбутніх юристів з метою формування професійно орієнтованих комунікативних і правничих компетентностей. Це законірно зумовлює необхідність моделювання англійського юридичного дискурсу як ефективного засобу розвитку практичних мовних умінь і професійної комунікації у правничій діяльності.

Результати та дискусії. Дискурс розглядається як ситуативно зумовлена міжсуб'єктна мовленнєво-когнітивна діяльність, спрямована на вироблення спільних смислів на основі семіотичної значущості мовної форми [Мартинюк]. Перехід від репрезентаційного розуміння мови до концепції мови-дискурсу підкреслює інтерактивний характер мовної діяльності та її соціально зумовлений характер.

Кожному виду дискурсу притаманні такі властивості: особлива мова міркування (філософська, наукова, політична, юридична); предмет обговорення; методи аргументації. Здатність використовувати лексичні одиниці в конкретному дискурсі є необхідною компетенцією студента-юриста, оскільки вона забезпечує ефективну професійну комунікацію та правильне розуміння змісту правових текстів. Ця компетенція реалізується через дискурсивну практику, яка виступає посередником між текстами та соціальною практикою, поєднуючи мовні засоби з конкретними соціально-правовими реаліями. Аналіз тексту, що включає розгляд одиниць на лексичному рівні, є складовою дискурсивного аналізу та доповнюється описом соціальних умов, які породжують текст і визначають його сприйняття [Гроза].

Юридичний дискурс належить до інституційного типу дискурсу, оскільки функціонує у сфері регулювання соціальних взаємовідносин і характеризується чіткою організацією

та ієрархічною структурою. Основним компонентом юридичного дискурсу є текст правового документа, який виступає рушійною силою соціально-правового розвитку суспільства. Поняття «юридичний дискурс» відображає тісну взаємодію між правом і мовою, поєднуючи уявлення про право як явище, подібне до мови, та право як власне мовний феномен. Він зорієнтований на всі соціальні верстви суспільства та посідає одне з провідних місць серед актуальних дискурсів сучасності. Це зумовлено тим, що право постає не лише як сукупність нормативно-правових актів і законів, а й як фундаментальне досягнення культури цивілізації, покликане забезпечувати стабільні засади функціонування суспільства в цілому та життєдіяльності окремого індивіда зокрема. Юридичний дискурс розглядається як складний комунікативний феномен, що охоплює усні й письмові форми мовленнєвої діяльності та характеризується визначальним впливом екстралінгвістичних чинників на процес інтерпретації й розуміння змісту правового тексту. Юридична терміносистема характеризується специфічною організацією структурно-понятійних, дериваційних і лексичних одиниць, а також функціональних параметрів, які мають власні ознаки та закономірності, зумовлені сферами юридичної діяльності, у межах яких вони функціонують. Відмінність юридичної термінології від інших термінологічних систем полягає у своєрідності словотвірних моделей, а також у характерному для неї співвідношенні іншомовних і національних компонентів, що визначає її системність і функціональну специфіку. Важливо акцентувати увагу на юридичній термінології, оскільки цей сегмент професійної лексики не може бути повноцінно сформований лише шляхом читання та перекладу. Визначальну роль у її засвоєнні відіграють комунікативні вправи, спрямовані на активізацію термінологічних одиниць у мовленні [Бадзюк]. Саме ці особливості визначають значущість дискурсивного підходу у професійній підготовці майбутніх юристів, формуючи необхідні лексичні, комунікативні та дискурсивні компетентності. Специфіка навчальної дисципліни «іноземна мова» полягає в тому, що в процесі навчання відбувається не накопичення знань,

а оволодіння діяльністю іншомовного розмовного мовлення. З огляду на це можна стверджувати, що основним видом діяльності, яким оволодіває студент на заняттях іноземної мови, є комунікативна, яка забезпечує розвиток і вдосконалення таких аспектів, як мовомислення та операційний бік мислення, словесно-логічний аспект, довільна та мимовільна пам'ять, зорово-слуховий апарат сприйняття та ін. Студенти-правники вищого навчального закладу повинні демонструвати вміння ефективно використовувати іноземну мову як під час спілкування в реальних життєвих ситуаціях, так і з метою одержання та вдосконалення своїх знань [Білецька].

Вагоме місце у цьому процесі посідає моделювання типових юридичних дискурсивних ситуацій, що забезпечує системне відпрацювання та закріплення термінів у контексті реальної професійної комунікації.

Викладання іноземної мови розглядається як багатокомпонентний процес, що передбачає інтегроване навчання чотирьом видам мовленнєвої діяльності: читанню, аудіюванню, письму та говорінню. У підготовці майбутніх правників ці види діяльності тісно пов'язані з моделюванням англomовного юридичного дискурсу, який включає практичне застосування юридичної термінології, складання документів, участь у дебатах, симуляціях судових процесів та переговорів. Генеративні моделі ШІ можуть слугувати інструментом підтримки цього процесу, забезпечуючи можливість інтерактивного відпрацювання мовних і професійних компетентностей у контрольованому навчальному середовищі та сприяючи формуванню комплексних комунікативних навичок студентів-правників. Це пов'язано з тим, що такі моделі здатні адаптувати навчальний контент до індивідуальних потреб студентів, автоматизувати процес створення вправ і забезпечувати зворотний зв'язок у режимі реального часу.

Приклади застосування інструментів ШІ, розглянуті в межах цього дослідження, базуються на навчальному матеріалі для студентів 1 курсу спеціальності 081 Право за темою «Міжнародне право». Наводимо завдання для студентів-правників з моделювання англomовного юридичного дискурсу у форматі симуля-

ції професійної дискусії (case discussion / moot court style), де фінальне завдання – складання меморандуму (legal opinion) на тему міжнародного права. Це поєднує практику письма, юридичну термінологію та дискурсивне мислення. Завдання розроблено за допомогою Chat GPT.

Assignment: Legal Opinion on a Territorial Dispute under International Law

Scenario: Two hypothetical countries, Country X and Country Y, are in dispute over a territory called Terranova. Country X claims historical and legal rights to the territory, citing treaties signed in the early 20th century. Country Y claims that the population of Terranova has the right to self-determination and that sovereignty lies with them under current international law.

Task:

You are acting as a legal advisor for Country X or Country Y. Your task is to prepare a legal opinion (memorandum) analysing the dispute and providing recommendations based on international law principles.

Instructions:

1. Heading: Include the date, recipient, and subject line (e.g., "Legal Opinion on the Territorial Dispute over Terranova").

2. Introduction: Briefly describe the facts of the dispute.

3. Legal Analysis: 1) Identify relevant international law principles (e.g., sovereignty, self-determination, treaties, UN Charter). 2) Apply these principles to the case. 3) Discuss potential counterarguments and limitations.

4. Conclusion/Recommendation: Suggest a course of action (e.g., negotiation, arbitration, submission to the ICJ) based on your analysis.

5. Language Requirements: Use formal legal English, including terms like: sovereignty, jurisdiction, treaty obligations, customary international law, human rights, arbitration, ICJ; maintain a professional, objective tone; support arguments with clear reasoning and references to international law principles.

Моделювання англomовного юридичного дискурсу в освітньому процесі передбачає створення умов для відтворення професійних комунікативних ситуацій, у яких студенти здійснюють правовий аналіз, аргументацію та юридичне письмове й усне спілкування. У цьому контексті кейс-орієнтовані завдання розгляда-

ються як найбільш ефективний інструмент формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх юристів, оскільки вони забезпечують практико-орієнтовану спрямованість навчання, інтеграцію мовних і фахових компетентностей та розвиток юридичного мислення й дискурсивних навичок. Викладач виконує функції педагогічного дизайнера, фасилітатора та експерта, забезпечуючи наукову, методичну й етичну коректність навчального процесу. Він розробляє промпти, які є запитом або набором інструкцій, які передаються моделі ШІ для отримання відповіді. Саме викладач задає контекст і формує умови, що допомагають моделі «зрозуміти», яку інформацію потрібно надати, які кейси створити. Викладач визначає навчальні цілі, організовує рольовий розподіл серед студентів, є модератором дискусії та забезпечує академічний контроль за виконанням завдань. Крім того, викладач здійснює підсумкове оцінювання, надає зворотний зв'язок щодо мовної точності, юридичної аргументації та дискурсивної компетентності студентів. Генеративний ШІ використовується як інструмент навчальної підтримки для допомоги студентам у формуванні юридичного письма, уточненні термінології, перевірці мовної коректності та моделюванні альтернативних аргументів. ШІ може слугувати джерелом прикладів формулювань, шаблонів та тренувальних сценаріїв дискурсивної взаємодії, однак не замінює аналітичну діяльність студента.

У процесі навчання студентам пропонуються кейси (case scenarios), що моделюють реальні ситуації міжнародно-правового характеру. Аналіз кейсів передбачає визначення правових проблем, застосування норм міжнародного права та формулювання обґрунтованих юридичних висновків.

Наприклад, для наведеного вище завдання ШІ-асистентом (ChatGPT) було розроблено практичне завдання з чотирма кейсами:

Practical Classroom Assignment: Legal Opinion and Case Simulation on International Law.

Topic: Territorial Disputes under International Law

Learning Objectives:

Develop students' ability to use formal legal English in professional contexts.

Apply international law principles to realistic legal scenarios.

Practice reading, writing, speaking, and listening skills.

Build legal reasoning, argumentation, and counterargument skills.

Introduce students to moot court simulations and legal drafting exercises.

Scenario Overview:

Two hypothetical countries, Country X and Country Y, are in dispute over a territory called Terranova. The dispute raises questions of sovereignty, historical treaties, self-determination, and international law compliance. Students are assigned roles as legal advisors to one of the countries or as moderators/judges.

Case Situations (for Role-Play and Legal Opinion Writing)

Case 1: Historical Treaty Conflict

Country X claims Terranova based on a treaty signed in 1920, which recognized its sovereignty over the territory.

Country Y argues that the treaty is outdated, was signed without the consent of Terranova's inhabitants, and violates the principle of self-determination.

Case 2: Natural Resources and Economic Interests

Terranova is rich in mineral resources. Country X wants to exploit these resources, citing historical and economic agreements.

Country Y opposes exploitation, claiming environmental concerns and the rights of the local population to manage resources.

Case 3: Human Rights Concerns

The inhabitants of Terranova have petitioned the UN for recognition of their right to self-determination.

Country X argues that its sovereignty and treaty rights supersede these claims.

Case 4: International Mediation

The UN offers to mediate the dispute. Students must draft recommendations on possible arbitration, negotiation strategies, or submission to the International Court of Justice (ICJ).

Робота з кейсами реалізується як поетапна модель формування професійного юридичного дискурсу, що передбачає послідовний перехід від рецептивних до продуктивних видів мовленнєвої діяльності та інтеграцію

мовних і правових компетентностей. Розглянемо ці етапи стосовно розробленого ChatGPT завдання.

Етап 1. Ознайомлення з кейсом (рецептивний дискурс). На першому етапі студенти аналізують запропоновані кейсові ситуації (*Historical Treaty Conflict, Natural Resources and Economic Interests, Human Rights Concerns, International Mediation*), що моделюють реальні міжнародно-правові спори. Вони здійснюють читання текстів кейсів та опрацювання теоретичних джерел міжнародного права (*the principles of sovereignty and self-determination of peoples, treaty obligations, and customary international law*). Цей етап сприяє формуванню рецептивного юридичного дискурсу, розвитку навичок професійного читання та розуміння юридичних текстів англійською мовою.

Етап 2. Рольовий розподіл і підготовка аргументації (когнітивно-аналітичний дискурс). Студенти отримують ролі (Legal Advisor for Country X, Legal Advisor for Country Y, Moderator/International Judge) і готують аргументацію відповідно до позиції сторони спору. Відбувається когнітивне моделювання правової ситуації, аналіз фактів кейсу та відбір релевантних норм міжнародного права. Даний етап забезпечує розвиток юридичного мислення, критичного аналізу та навичок правового тлумачення, формуючи аналітичний дискурс професійного спілкування.

Етап 3. Написання юридичного висновку (писемний юридичний дискурс). На третьому етапі студенти складають меморандум (Legal Opinion (Memorandum)), структурований за наданою моделлю, включаючи вступ, юридичний аналіз, контраргументи та рекомендації щодо вирішення спору (переговори, арбітраж, звернення до Міжнародного суду ООН). Письмова діяльність забезпечує формування академічного та професійного юридичного письма, навичок формалізованого юридичного дискурсу та використання спеціалізованої термінології.

Етап 4. Усна презентація та симуляція судового процесу (усний професійний дискурс).

Студенти презентують свої меморандуми, беруть участь у модельному (імітаційному) судовому процесі, відповідають на запитання та ведуть переговори відповідно до ролей. Цей етап передбачає дискурсивну взаємодію, дебати, аргументацію та контраргументацію. Етап сприяє формуванню усного юридичного дискурсу, навичок професійної комунікації, публічного виступу та міжкультурної правової взаємодії.

Етап 5. Рефлексія та оцінювання (метадискурсивний рівень). На завершальному етапі студенти здійснюють рефлексію щодо використаних мовних і правових стратегій, аналізують труднощі та ефективність аргументації. Рефлексивний компонент сприяє розвитку метакогнітивної компетентності та усвідомленого володіння юридичним дискурсом.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що моделювання юридичного дискурсу із застосуванням кейс-методу у викладанні англійської мови майбутнім юристам забезпечує поетапний перехід від рецептивного до продуктивного юридичного дискурсу, інтегруючи читання, письмо та усне мовлення в єдину професійно орієнтовану комунікативну модель. Такий підхід сприяє формуванню комплексної професійної іншомовної комунікативної компетентності, що поєднує мовні, правові та дискурсивні навички. Викладач виступає ключовим суб'єктом педагогічної взаємодії, який забезпечує педагогічну валідність, методичну структурованість і відповідність завдань професійним стандартам юридичної освіти. ШІ виконує допоміжну когнітивну та мовну функцію, сприяючи розвитку метакогнітивної компетентності, але не виступає автономним суб'єктом навчання. У кейс-орієнтованому навчанні англійської мови майбутніх юристів викладач забезпечує педагогічне керівництво та наукову валідацію навчального процесу, тоді як штучний інтелект функціонує як цифровий дидактичний інструмент підтримки, що підсилює мовну та аналітичну діяльність студентів без заміни професійного судження викладача.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бадзюк І.С. Юридичний дискурс Європейського Союзу як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Молодий вчений*. 2019. № 2. URL: <https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2891/2863>
2. Білецька І., Особливості навчання мовленнєвої взаємодії на заняттях англійської мови. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2006. № 6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/17258375.pdf>
3. Вікторова Л.В., Кочарян А.Б., Мамчур К.В., Коротун О.О., Застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення іноземної мови, 2021. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/32/part_2/35.pdf
4. Гроза І. М. Професійний іншомовний дискурс у правовій сфері в умовах міжкультурної комунікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019 № 38 том 3. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v38/part_3/14.pdf
5. Закон України Про застосування англійської мови в Україні. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2024. № 38. ст.243. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>
6. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.
7. Паламар С., Науменко М., Штучний інтелект в освіті: використання без порушення принципів академічної чесності. *Освітологічний дискурс*, 2024. №1(44). URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48609/1/Palamar_S_P_Naumenko_M_S_OD_2024.pdf
8. Baker, T., & Smith, L. Educ-AI-tion rebooted? Exploring the future of artificial intelligence in schools and colleges. 2019. Retrieved from Nesta Foundation website: URL: https://media.nesta.org.uk/documents/Future_of_AI_and_education_v5_WEB.pdf
9. Garzón J., Patiño E., Marulanda C. Systematic Review of Artificial Intelligence in Education: Trends, Benefits, and Challenges, *Multimodal Technologies and Interaction*, 2025. Vol. 9, No. 8. P. 84. DOI: 10.3390/mti9080084. https://www.mdpi.com/2414-4088/9/8/84?utm_source=chatgpt.com
10. Zawacki-Richter, O., Marín, V.I., Bond, M. et al. Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 2019. 16, 39. URL: <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0>

REFERENCES

1. Badziuk I. S. (2019) Yurydychnyi dyskurs Yevropeiskoho Soiuzu yak ob'iekt lnhvistychnykh doslidzhen. [Legal Discourse of the European Union as an Object of Linguistic Research] *Molodyi vchenyi*, 2. URL: <https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2891/2863> [in Ukrainian]
2. Biletska I. (2006) Osoblyvosti navchannia movlennievoi vzaiemodii na zaniattiakh anhliiskoi movy. [Specifics of Teaching Spoken Interaction in English Language Classes] *Naukovi zapysky. Serii: Pedagogichni nauky*, 2006. 6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/17258375.pdf> [in Ukrainian]
3. Viktorova L.V., Kocharyan A.B., Mamchur K.V., Korotun O.O. (2021). Zastosuvannia shtuchnoho intelektu ta chat-botiv pid chas vyvchennia inozemnoi movy [Artificial intelligence and chatterbots application in foreign language learning]. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/32/part_2/35.pdf [in Ukrainian]
4. Hroza I. M. (2019) Profesijnyi inshomovnyi dyskurs u pravovii sferi v umovakh mizhkulturnoi komunikatsii. [Professional Foreign-Language Discourse in the Legal Sphere in the Context of Intercultural Communication] *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia*. 38, 3. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v38/part_3/14.pdf [in Ukrainian].
6. Zakon Ukrainy Pro zastosuvannia anhliiskoi movy v Ukraini № 3760-IX. 2024 Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text> [in Ukrainian]
8. Martyniuk A. P. (2011) Slovnyk osnovnykh terminiv kohnityvno-dyskursyvnoi lnhvistyky. [Dictionary of Key Terms in Cognitive-Discursive Linguistics] Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina. 196 p. [in Ukrainian]
9. Palamar S., Naumenko M. (2024). Shtuchnyi intelekt v osviti: vykorystannia bez porushennia pryntsyviv akademichnoi chesnosti [Artificial Intelligence in Education: Use Without Violating the Principles of Academic Integrity] *Osvitologichnyi dyskurs*, № 1(44). URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48609/1/Palamar_S_P_Naumenko_M_S_OD_2024.pdf [in Ukrainian]
10. Baker, T., & Smith, L. Educ-AI-tion rebooted? Exploring the future of artificial intelligence in schools and colleges. 2019. Retrieved from Nesta Foundation website: URL: https://media.nesta.org.uk/documents/Future_of_AI_and_education_v5_WEB.pdf [in English]
11. Garzón J., Patiño E., Marulanda C. Systematic Review of Artificial Intelligence in Education: Trends, Benefits, and Challenges, *Multimodal Technologies and Interaction*. 2025. Vol. 9, No. 8. P. 84. DOI: 10.3390/mti9080084. https://www.mdpi.com/2414-4088/9/8/84?utm_source=chatgpt.com [in English]

12. Zawacki-Richter, O., Marín, V.I., Bond, M. et al. Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2019. 16, 39. URL: <https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0> [in English]

V. L. LAVRUKHINA

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages,
Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine
E-mail: lavrukhinavera77@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7545-1592>*

**ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A TOOL FOR MODELLING
ENGLISH-LANGUAGE LEGAL DISCOURSE IN LEGAL EDUCATION**

The article presents a study devoted to the theoretical and methodological substantiation and practical implementation of generative artificial intelligence (AI) tools in modelling English legal discourse. The relevance of the research is determined by dynamic processes of digital transformation in education driven by technological development and geopolitical challenges for Ukraine, which have strengthened the role of English as a key instrument of global academic and professional discourse. The study focuses on legal discourse as a specific type of institutional communication that requires not only terminological knowledge but also an understanding of extralinguistic factors, including social context, legal norms, and cultural specifics. It is argued that the development of professional competence cannot be achieved solely through reproductive methods and requires active simulation of authentic professional situations. In this context, the case method is justified as an effective tool for integrating linguistic and professional knowledge. Within the research framework, a staged model for the formation of English legal discourse using generative AI was developed and substantiated. The model comprises five interrelated stages aimed at analysing legal texts, modelling legal positions, producing written legal documents, simulating oral professional interaction, and conducting reflective evaluation of discourse strategies. The algorithm for designing learning tasks using ChatGPT was practically tested. The roles of the educational process participants were clearly differentiated: the teacher is positioned as a pedagogical designer and moderator who formulates targeted prompts and validates the generated content, whereas AI functions as a high-tech assistant providing personalised feedback, grammatical accuracy checks, and generating alternative legal argumentation strategies.

It is concluded that the synergy between human intelligence and generative models significantly enhances the quality of legal education by fostering critical thinking, adaptability, and professional language competence.

Key words: foreign language communicative competence; artificial intelligence; generative language models; English legal discourse; case method; digital transformation of education, ChatGPT.

Дата першого надходження статті до видання: 21.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

